

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kubenovou v právní věci žalobkyně **V. B.**, bytem, zastoupené Ing. V. B., bytem U D. 12, O., proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 1. 2017, č. j. 635 622 1069/315-PJ,

t a k t o :

- I. Žaloba **se z a m í t á .**
- II. Žádnému z účastníků se nepřiznává náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou žalobou žalobkyně napadala rozhodnutí vydané ČSSZ dne 4. 1. 2017, kdy bylo rozhodnuto tak, že se zamítají námitky žalobkyně a rozhodnutí ČSSZ č. I. a č. II. č. j. 1-2R-24.8.2016-426/635 622 1069 ze dne 24. 8. 2016 se potvrzují. Zástupce žalobkyně v odůvodnění žaloby uvedl, že k zastupování žalobkyně se rozhodl na začátku roku 2016 na základě víceleté znalosti jejího stavu a po jejich neúspěšných pokusech o jeho sociálně únosné řešení s tím, že její intelektuální schopnosti a schopnosti jejího manžela, plně invalidního důchodce z důvodu polymorfní psychické poruchy, jsou k tomuto nedostatečné.

Žalobkyně nemá žádné podstatné písemné doklady o své zdravotní a pracovní minulosti, proto musel zástupce vycházet z dílčích informací, které si pamatovala.

Z tohoto důvodu se zástupce pokusil zjistit dostupné informace o jejím minulém zdravotním stavu a způsobu života v místech jejich bývalých bydlišť v U. a v H. n. M.

Zdravotní dokumentace žalobkyně z let od roku 1963 do zhruba konce roku 1989 byla v evidenci OÚNZ Olomouc. Ošetřující lékař jmenované již před lety zemřel a nástupnický lékař předal staré osobní záznamy do archivu OÚNZ v Olomouci. Jak však bylo zástupci sděleno, během povodní v roce 1997 byl tento archiv kompletně zničen. Podle ústního podání žalobkyně, její dorostový lékař její matce doporučoval, aby pro dceru k dosažení plnoletosti požádala o invalidní důchod. To však její matka, invalidní důchodkyně, vzhledem ke svým rovněž omezeným duševním schopnostem nikdy neudělala.

Dle informací žalobkyně tato v dětství chodila do zvláštní školy. Poté údajně absolvovala dvouletý učební obor na šičku, ale nepamatuje si přesně kde. Výuční list ale nemá, asi ho při častém stěhování ztratila.

Jediné písemné podklady o způsobu života po dovršení plnoletosti, jsou rozsudky Okresního soudu v Olomouci z 3. 4. 1986 a z 22. 4. 1986 o zbavení rodičovských práv jmenované k dětem M. a H. V obou rozsudcích jsou explicitně popsány jak tehdejší způsob života jmenované, tak zejména sociální prostředí, ve kterém se pohybovala.

Uváděným důvodem odebrání dětí, mj. byla zejména naprostá neschopnost pochopit zásady péče o dítě, což ve vztahu k posouzení trvalé duševní retardace jmenované považuje zástupce za důležité.

Jako důkaz pro předchozí posudky Správy sociálního zabezpečení žalobkyně, kterými byly zamítány žádosti o změnu pracovní schopnosti, resp. Žádost o invalidní důchod byla skutečnost, že jmenovaná se vyučila šičkou. Vzhledem k situaci, která panovala za minulého režimu, kdy byla snaha každého zařadit do nějakého zaměstnání za každou cenu, to, dle názoru zástupce není jednoznačný důkaz pro závěr, že žalobkyně se bez další péče mohla živit úspěšně sama. Naopak i z jediných písemných důkazů z té doby, výše zmiňovaných rozsudků soudů vyplývá, že žalobkyně byla v jednáních pasivní, a vždy za ní někdo jednal (tento stav přetrvává dodnes). Žalobkyně musela být vždy někým vedena a usměrňována, nikdy se sama v zásadních věcech nerozhodovala.

To bylo dle názoru zástupce také hlavním důvodem jejích dlouholetých potíží. Snížení mentální schopnosti, pasivita a ovladatelnost v kombinaci s nejnižším sociálním prostředím, styk výhradně s osobami s nejnižším sociálním statutem, bez jakékoliv relevantní „rozumné“ podpory sociálního začlenění žalobkyně, bylo základem současného stavu. Jmenovaná byla, dle mého názoru zástupce, obětí zneužívání jak v osobním, tak pracovním životě.

Svědčí o tom jednak evidentní neschopnost dlouhodobého a stabilního pracovního výkonu v zaměstnáních u institucionálních zaměstnavatelů, které bylo možno dohledat, tak jejího zneužívání u zaměstnavatelů z 90. let, na které si vzpomíná, z oblasti pohostinství, kde prý dostávala výplatu za mytí nádobí, ale vůbec nedokáže odpovědět, zda ji zaměstnavatel vůbec přihlásil, nebo zda za ni odváděl sociální pojištění. Už samotný pojem „sociální pojištění“ je něco mimo duševní obzor žalobkyně.

S ohledem na výše uvedené je možno shrnout důvody pro podání správní žaloby takto:

1. Výše jmenovaná je nejméně od 20. 9. 2002 uznána částečně invalidní a od 14. 6. 2016 invalidní v II. stupni invalidity, kdy pokles její pracovní schopnosti činí 55%, ale jmenovaná nezískala potřebnou dobu pojištění, takže nárok na invalidní důchod jí nevznikl. Tato rozhodnutí byla žalobkyni doručena dne 2. 9. 2016

2. Poté byla prostřednictvím zástupce dne 23. 9. 2016 doručena ČSSZ Jihlava námitka žalobkyně, ve které se uvádí, že žalobkyně trpí vrozenou duševní retardací, pochází z nejnižší sociální vrstvy, žila jen s matkou, která jí nebyla schopna zajistit sociální podporu, od mládí se pohybovala pouze v sociálně vyloučeném prostředí s osobami nízkého intelektu, kriminálních aktivit, alkoholizmu, prokazatelných psychických poruch a dalších sociálních deprivací. Tato námitka byla rozhodnutím o námitkách proti Rozhodnutí ČSSZ č. I a č. II., č. j. 1- 2R - 24.8.2016-426/635 622 1069 ze dne 24. 8. 2016 zamítnuta.

3. Z důvodu zřejmě vrozené duševní retardace sníženého IQ 57 a výše zmíněného sociálního prostředí tak většinu života neměla nikoho, kdo by se staral o její zařazení do normálního života přiměřeně jejím duševním a zdravotním schopnostem, kdo by se staral o její pravidelnou a odbornou lékařskou péči.

4. Ze stejných důvodů nebyla schopna vykonávat soustavnou pracovní činnost a zároveň se starat o její řádné vykazání a placení povinných odvodů, zejména v době, kdy byla zaměstnána (dle jejích informací) na pomocné práce u živnostníků v pohostinství, kteří, jak bylo na řadě případů prokázáno, v té době nemuseli mít na řádném vykazání pracovníků ani zájem.

5. Dle osobních poznatků zástupce, žalobkyně má problémy se samotným čtením psaného textu, natož pak s pochopením jeho obsahu. Z tohoto důvodu se domnívá, že z hlediska pochopení jakýchkoliv právních souvislostí a povinností (v tomto případě pracovněprávních) se jedná o zcela nesvéprávnou osobu.

6. Žalobkyně byla vedena cca od roku 1995 s krátkými přestávkami na Úřadě práce v Brně. Od 29. 1. 1999 do 2. 4. 2000 u Úřadu práce Jihlava, pobočka Telč a od 1. 5. 2000 do současné doby tamtéž.

7. Jestliže poslední rozhodnutí posudkové komise konstatuje, že žalobkyně trpí dle posouzení zdravotního stavu:

- lehkou mentální retardací (IQ 57),
- je polymorfně disponovanou osobností s únikovou vegetativní reakcí na zátěžové situace
- je osobností simplexní s infantilními reakcemi neurotické symptomatologie
- s anxiózně-depresivním syndromem při konfliktním partnerském soužití v anamnéze
- trpí Casus socialis
- a je invalidní ve II. stupni invalidity a pokles její pracovní schopnosti činí 55%, považoval zástupce za základní pro posouzení celého případu žalobkyně otázku, **zda se jedná o postupně získaný, nebo trvalý (vrozený) stav**, neboť v případě, že její psychosociální problémy jsou vrozené, domnívá se, že **na žalobkyni je z tohoto důvodu nutno pohlížet jako na invalidní nejméně od data získání plnoletosti, tj. od ...**

Z těchto důvodů navrhoval zástupce žalobkyně, aby soud ustanovil soudního znalce z oboru psychiatrie a klinické psychologie k posouzení zdravotního stavu žalobkyně, přičemž soud bude žádat o odborný posudek v následujících otázkách:

1. Jaký je zdravotní stav a stupeň postižení žalobkyně s ohledem na dříve stanovené diagnózy, které výše v žalobě zástupce uvedl.
2. Zda jde u jednotlivých diagnóz o postižení vrozené a tedy trvalé, nebo postižení získané v průběhu života.
3. V případě, že měla některé z diagnóz charakter trvalého postižení, zda měla vliv na samostatnou pracovní schopnost v běžném prostředí, nebo případně na změněnou pracovní schopnost, nebo v případě na určitý stupeň invalidity, jakož i na samostatnou odpovědnost za odpracování, resp. doložení pojistného období pro přiznání invalidního důchodu a na základě závěru znaleckého posudku pak soud nechť určí, zda žalobkyně je invalidní trvale a v případě, že ano, zda se na ni má vztahovat povinnost na odpracování, resp. doložení pojistného období pro přiznání invalidního důchodu či nikoliv.

V písemném vyjádření k žalobě žalovaná uvedla, že napadeným rozhodnutím zamítla žalovaná, příslušná k rozhodování podle § 88 odst. 3 a 4 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, námitky žalobkyně podané proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 8. 2016, označené č. I. a č. II., č. j. 1-2-R-24.8.2016-426/635 622 1069, kterými byla žalobkyni zamítnuta žádost o invalidní důchod, a to rozhodnutím č. I. pro nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění platném do 31. 12. 2009 (dále jen „zákon č. 155/1995 Sb.“); rozhodnutím č. II. pro nesplnění podmínek § 38 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zdp“). Podle posudku OSSZ Jihlava ze dne 18. 7. 2016 byla sice žalobkyně shledána

- **od 20. 9. 2002** do 31. 12. 2009 částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb.,
- **od 1. 1. 2010** do 13. 6. 2016 invalidní pro invaliditu I. stupně podle § 39 odst. 2 písm. a) zdp,
- od 14. 6. 2016 invalidní pro invaliditu II. stupně podle § 39 odst. 2 písm. b) zdp.

Pro nárok na invalidní důchod však žalobkyně nesplnila podmínku získání potřebné doby pojištění.

Toto skutkové zjištění nebylo v rámci řízení o námitkách zpochybněno.

Napadené rozhodnutí bylo zasláno ve smyslu ust. § 90 písm. a) zákona č. 582/1991 Sb., a podle dokladu o doručení jej žalobkyně převzala 6. 1. 2017.

Zástupce žalobkyně podal žalobu proti napadenému rozhodnutí, a poukazuje na snížení mentální schopnosti žalobkyně, její pasivitu a ovladatelnost v kombinaci s nejnižším sociálním prostředím, styk výhradně s osobami s nejnižším sociálním statutem. Za zásadní považoval zástupce otázku, zda se u žalobkyně jedná o postupně získaný nebo trvalý (vrozený) stav, neboť v případě, že její psychosociální problémy jsou vrozené, pak na žalobkyni nutno pohlížet jako na invalidní nejméně od data získání plnoletosti, tj. od 22. 6. 1981.

Žalovaná pak uvedla, že z obsahu námitek lze vysledovat, že žalovaná, resp. její zástupce je zcela srozuměn se zákonnými podmínkami, při jejich splnění vzniká nárok na invalidní důchod (vznik invalidity a potřebná doba pojištění). Námitky zcela evidentně směřují k tomu, aby byl opětovně posouzen zdravotní stav žalobkyně s přihlédnutím ke všem aspektům směřujícím k přiznání invalidního důchodu v mimořádných případech podle § 42 zdp (podle tohoto zákonného ustanovení na invalidní důchod pro invaliditu III. stupně má nárok táž osoba, která dosáhla aspoň 18 let věku, má trvalý pobyt na území ČR a je invalidní pro invaliditu III. stupně, jestliže tato invalidita vznikla před dosažením 18 let věku a tato osoba nebyla účastna pojištění po potřebnou dobu (§ 40). Za invaliditu III. stupně se pro účely věty první považuje též takové omezení tělesných, smyslových nebo duševních schopností, které má za následek neschopnost soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění. Při posuzování invalidity pro účely nároku na invalidní důchod pro invaliditu III. stupně podle věty první se neprovádí srovnání se stavem, který byl u osoby uvedené ve větě první před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu - § 39 odst. 3 věta druhá).

S ohledem na námitky žalobkyně pak žalovaná navrhovala důkaz posudkem PK MPSV ČR, která je ve smyslu ust. § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., povolána k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce pro účely přezkumného řízení.

Pokud jde o přezkoumávané rozhodnutí ČSSZ ze dne 4. 1. 2017, je to rozhodnutí, kdy v námitkovém řízení žalovaná rozhodla tak, že zamítla námitky žalobkyně a potvrdila rozhodnutí ČSSZ č. I. a č. II., č. j. 1-2R-24.8.2016-426/635 622 1069 ze dne 24. 8. 2016.

Pokud jde o rozhodnutí ČSSZ č. I. ze dne 24. 8. 2016, tímto rozhodnutím žalovaná zamítla žádost žalobkyně o plný invalidní důchod od 22. 6. 1981 do 19. 9. 2002, neboť v té době nebyla plně ani částečně invalidní.

Rozhodnutí č. II. ze dne 24. 8. 2016 zamítla žalovaná účastníci řízení žádost o invalidní důchod pro nesplnění podmínek ust. § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Účastnice řízení sice byla posudkem OSSZ Jihlava ze dne 18. 7. 2016 uznána od 20. 9. 2002 částečně invalidní a od 14. 6. 2016 invalidní v II. stupni invalidity, kdy pokles její pracovní schopnosti činil o 55%, ale účastnice řízení nezískala potřebnou dobu pojištění, takže nárok na invalidní důchod jí nevznikl.

Z odůvodnění uvedeného rozhodnutí pak vyplývá mimo jiné také to, že v rámci námitkového řízení posudkový lékař ČSSZ znovu přezkoumal zdravotní stav a pracovní schopnost žalobkyně a vypracoval o tomto posudek dne 18. 10. 2016. Lékař ČSSZ konstatoval, že do 19. 9. 2002 nebyla žalobkyně invalidní, od 20. 9. 2002 do 31. 12. 2009 z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu bylo zjištěno, že u ní poklesla schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 33% - zjištěný dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav odpovídal částečné invaliditě. Od 1. 1. 2010 do 13. 6. 2016 z důvodu zjištěného dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu u žalobkyně poklesla pracovní schopnost nejméně o 35% a zjištěný dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav odpovídal I. stupni invalidity. Od 14. 6. 2016 rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V. (duševní poruchy a poruchy chování), položce 8b (mentální retardace, mentální postižení lehkého stupně – debilita), IQ 50-69, přílohy k vyhl. č. 359/2009 Sb., pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti o 45%. Vzhledem k jeho vlivu na schopnost

využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, na schopnost pokračovat v předchozí výdělečné činnosti nebo na schopnost rekvalifikace se podle § 3 odst. 2 citované vyhlášky zvyšuje tato hodnota o 10%, celkově činí 55%, což odpovídá II. stupni invalidity podle § 39 odst. 2 písm. b) zákona o důchodovém pojištění. Lékař ČSSZ určuje stav jako trvalý.

Dále z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, že ČSSZ provedla kontrolu dob pojištění a konstatuje, že všechny doby pojištění, které jsou doloženy v evidenci ČSSZ, jsou uvedeny na osobním listu důchodového pojištění, který byl v příloze napadeného rozhodnutí. Žalobkyně v námitkách jiné doby pojištění nezmiňuje ani nedokládá. K evidenci účastníka řízení na úřadu práce ČSSZ konstatuje, že pro účely posouzení nároku na invalidní důchod nelze jako dobu pojištění zhodnotit veškerou dobu evidence na úřadu práce, neboť podle platné právní úpravy v souladu s ust. § 5 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, lze do věku 55 let započítat dobu evidence na úřadu práce, po kterou nenáleží hmotné zabezpečení, jako dobu pojištění pouze v rozsahu jednoho roku, a to zpětně ode dne vzniku nároku na důchod, tedy ode dne vzniku invalidity, což v případě žalobkyně je od 14. 6. 2016. Doba evidence účastníka řízení na úřadu práce, který pobíral hmotné zabezpečení, je započtena v plném rozsahu jako doba pojištění.

Účastníci řízení bylo v době vzniku invalidity více než x roků (nar. ...), takže byla zkoumána obě rozhodná období. V tzv. prvním rozhodném období (získání 5 roků potřebné doby pojištění z období posledních 10 roků před vznikem invalidity, tj. v době od ... do ... získala účastnice řízení pouze 3 roky a 28 dnů doby pojištění. V tzv. druhém rozhodném období (získání 10 roků potřebné doby pojištění z období posledních 20 roků před vznikem invalidity, tj. v době od ... do ..., získala účastnice řízení pouze 7 roků a 180 dnů pojištění).

Účastnice řízení nezískala potřebnou dobu pojištění ani v posunutém rozhodném období 10 roků po vzniku invalidity, tj. v době od ... do ..., neboť v tomto rozhodném období získala pouze jeden rok pojištění. Podmínky nároku na invalidní důchod v souladu s ust. § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění tedy ze strany účastníka řízení splněny nebyly, proto byla její žádost o invalidní důchod zamítnuta.

Krajský soud v Brně v rámci dokazování a v souladu s návrhem žalované nechal znovu posoudit zdravotní stav a pracovní schopnost žalobkyně PK MPSV ČR, pracoviště v Brně. Posudková komise posudek vypracovala 20. 7. 2017, když jednala ve správném složení posudkové komise, kdy jako předsedkyně PK byla posudková lékařka a dalším lékařem přítomným při vypracování posudku a u jednání byl odborný psychiatr. Jednání PK MPSV byla žalobkyně osobně přítomna.

Posudková komise vycházela ze spisu Krajského soudu v Brně a listinných důkazů v něm založených, ze spisu OSSZ Jihlava včetně záznamu o jednání a lékařských nálezů, spisem ČSSZ, pracoviště pro námitkové řízení včetně záznamu o jednání, lékařského nálezu a rozhodnutí, zdravotní dokumentace praktické lékařky posuzované MUDr. I. K. a ze zdravotní dokumentace, a to lékařského nálezu praktické lékařky MUDr. K. ze dne 21. 6. 2016, psychiatrického vyšetření – MUDr. M. P., 14. 6. 2016 a 8. 10. 2002, psychologického vyšetření PhDr. M. M. z 20. 9. 2002, zprávy z psychiatrické hospitalizace – MUDr. B. ze dne 11. 7. 1996, rozsudku Okresního soudu v Olomouci ze dne 3. 4. 1986 a 22. 4. 1986, záznamu o jednání z MSSZ Brno ze dne 13. 6. 1996, posudku OSSZ Olomouc ze dne 21. 9. 1990 a z dalších lékařských záznamu založených ve spise OSSZ.

Z posudku bylo zjištěno, že žalobkyně byla u jednání posudkové komise i objektivně psychiatricky vyšetřena.

Po zhodnocení veškeré podkladové dokumentace, zdravotní dokumentace i vyšetření žalobkyně u jednání PK v posudkové zhodnocení a závěru posudková komise uvedla následující:

Jedná se o posuzovanou ve věku 55 let. Absolvovala zvláštní školu, poté vyučena švadlenou, v oboru nepracovala.

Zjištěná pracovní anamnéza: pracovala u různých firem, názvy si nepamatuje ani dobu, po kterou zde pracovala. Vychodila zvláštní školu, poté vyučena jako švadlena, výuční list uvádí, že nemá. Učnice do ... Od ... do ... Pekárny Uničov - dělnice (jednalo se o zaměstnávání matkou v její firmě), od ... do ... nitárna ÚP Frýdek-Místek dělnice, dále pak v dělnických profesích do roku 1989. ... - ... vedena na ÚP Olomouc, 2x ve výkonu trestu. Od roku 1991 jako uchazeč o zaměstnání a péče o invalidního druha. V roce ... jako myčka nádobí. Od ... uchazečka o zaměstnání a péče o invalidního druha. ... - ... Moravská typografie - uklízečka. Od ... do ... uchazečka o zaměstnání, střídavě péče o invalidního druha. ... až ... lesní společnost Telč jako dělnice. Od ... do ... uchazečka o zaměstnání. ... přiznán DIČ. Dále již nepracovala, dosud na ÚP. Je posuzována jako dělnice.

Uvedeno dále, že je opakovaně posuzována pro žádosti o invaliditu a ZPS. Z dostupné dokumentace v 9/1990 nebyla uznána invalidita plná ani částečná, v 5/1991 nebyla uznána ZPS. V 6/1996 nebyla uznána ZPS. 8. 10. 2002 byla uznána částečně invalidní do 31. 12. 2009. Od 1. 1. 2010 do 13. 6. 2016 se jednalo o invaliditu I. stupně s poklesem pracovní schopnosti o 45%. Od 14. 6. 2016 uznána invalidita II. stupně s poklesem pracovní schopnosti o 55%.

Žádá o uznání a zvýšení invalidity zpětně k datu ...

Uvedeno dále v posudku, že posuzovaná velmi sporadicky sledována v psychiatrické ambulanci, v minulosti pro anxiózně depresivní symptomatologii a sekundární neurotizaci u polymorfní poruchy osobnosti, která vyplývala anamnesticky z konfliktního partnerského soužití. V roce ... byla zbavena rodičovských práv pro zanedbání rodičovských povinností.

Z dostupné dokumentace bylo provedeno psychiatrické vyšetření v 4/1991, kdy objektivně psychicky orientovaná, lucidní, přiléhavá, simplexní, nic psychotického, ani neurotického, intelekt nižší, psychologické vyšetření potvrzuje především účelové reakce, rentové tendence i tendence manipulovat s okolím a vydírat, intelekt sám je slaboduchý, není známek závislosti na alkoholu, nosognoze dobrá. Závěr - jen lehce snížený intelekt – slaboduchost. V roce 1996 krátká hospitalizace pro anxiózně depresivní symptomatologii, po stabilizaci stavu propuštěna domů. Z dokumentace simplexní osobnost. Další psychiatrické a psychologické vyšetření je až z roku 2002. Dokumentována správná orientace všemi směry, kontakt je odpovídající sníženému a intelektu, paměť rovněž odpovídá sníženému intelektu, výrazně senzitivní, sklony k lakrimaci, podrážděnost, nesoustředěnost, nervozita, osobnost s psychopatickými rysy. Polymorfně disponovaná osobnost s únikovou vegetativní reakcí na zátěžové situace, simplexní s infantilními reakcemi neurotické symptomatologie. Intelektový výkon zjištěný v roce 2002 je snížený do pásma slabomyslnosti, IQ 57, nevyrovnaný. Diagnostikována tedy lehká mentální retardace. IQ do této doby nebylo provedeno, v roce

1991 však z psychologického vyšetření byl jen lehce snížený intelekt. Předpoklad je, že do této úrovně IQ pokleslo u disponované osobnosti ve výrazně nepodnětném prostředí. Psychiatricky nemedikována. Další psychiatrická kontrola pak pro potřeby OSSZ 14. 6. 2016, kdy objektivně sociální zanedbanost, psychopatická, nepřizpůsobivá, afektivní labilita, impulzivní tendence v zátěžových situacích, únik do neurotických potíží, simplexní, akcentovaná osobnost, výrazně infantilní.

Dále trpí bolestmi zad, bez prokázané neurologické symptomatologie, z posudkového hlediska bez funkčního postižení.

Byla účastna jednání na PK MPSV, plně orientovaná, vyšetřena odborným lékařem v oboru psychiatrie. Dále u komise vyšetřena při jednání pro stížnosti na bolesti páteře a kloubů. Klouby dolních a horních končetin hybné v plném rozsahu, neurologicky orientačně bez lateraliace, bez deficitu. Taxe a svalová síla končetin správná oboustranně, páteř se rozvíjí, Thomayer 5cm, zvládne po špicích i patách, chůze bez omezení, stoj v BR bez titubací.

Při jednání na PK MPSV se orientačně jedná o spíše horní hranici LMR a lehce vyjádřené známky osobnostní poruchy.

PK MPSV ve shodě s námitkovým řízením a řízením na OSSZ stanovuje jako rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu snížený intelekt, který je k datu vydání napadeného rozhodnutí na úrovni lehké mentální retardace.

V roce 1991 byla prokazována jen lehká slabomyslnost, z posudkového hlediska bez dopadu na vykonávání pracovní činnosti odpovídající dosaženému vzdělání. V roce 2002 pokles intelektu tedy na 57, hodnoceno jako mentální retardace lehká, narušení adaptivního chování, snížená úroveň sociálních dovedností, zhoršené ovládací schopnosti. Posuzovaná byla uznána částečná invalidita s poklesem soustavné výdělečné činnosti dle kapitoly V., položky 6, písm. a) o 40% (v daném procentním rozmezí 15-40%). Dle PK se jednalo o velmi vstřícné posouzení s maximem na horní hranici procentního rozmezí. Od 1. 1. 2010 se pak jednalo o I. stupeň invalidity dle kapitoly V., položky 8b) se stanovením míry poklesu pracovní schopnosti o 45%, tedy rovněž hodnoceno horní procentní hranicí (v daném procentním rozmezí 30-45%), které bylo opět velmi vstřícné. Od 14. 6. 2016 pak byla posuzovaná hodnocena dle kapitoly V., položky 8, písm. b) - (tedy opět horní hranicí procentního rozmezí) a navýšena z důvodu neschopnosti využít dosaženého vzdělání, zkušeností a znalostí o dalších 10%, s celkovým poklesem pracovní schopnosti 55%. V roce 2016 psychiatrické vyšetření dle názoru PK MPSV neprokazuje v objektivním vyšetření tak závažnou změnu zdravotního stavu, která by měla vést k dalšímu procentnímu navýšení. Po prostudování dokumentace PK MPSV dospěla k závěru, že ve zdravotním stavu posuzované nedošlo k žádné zásadní změně zdravotního stavu, je tedy horní hranicí procentního rozmezí (tedy 45%) zohledněn i dlouhodobý stav uchazeče o zaměstnání a neschopnost využít dosaženého vzdělání. Pro stanovení vyšší míry poklesu pracovní schopnosti nebyly nalezeny objektivní důvody.

Pokud by posuzovaná byla hodnocena v kategorii poruch osobnosti, jednalo by se dle posudkových kritérií o lehké postižení, pro které je míra poklesu pracovní schopnosti v rozmezí 5-10%, tedy nedosáhlo by stupně invalidity.

Posudková komise pak srovnávala hodnocené období s námitkovým řízením a OSSZ:

Dle PK MPSV byla posuzovaná tedy schopna vykonávat pracovní činnost adekvátní svému vzdělání i přes mentální subnormu bez poklesu pracovní schopnosti dosahující kritérií invalidity do 19. 9. 2002.

Na rozdíl od OSSZ a námitkového řízení, kde je období od 1. 1. 1996 do 19. 9. 2002 hodnoceno dle kapitoly V., položka 7, písm. a) vyhl. č. 284/1995 Sb. poklesem schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 10% - došlo patrně k administrativní chybě - PK toto období hodnotí dle kapitoly V., položka 6, písm. a) poklesem schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 15%. Od 20. 9. 2002 (doloženo psychologickým a psychiatrickým vyšetřením) byla míra poklesu pracovní schopnosti 40%, dle PK se jednalo o velmi vstřícné hodnocení na horní hranici procentního rozmezí a byla zohledněna i neschopnost využít dosažené vzdělání. V období od 1. 1. 2010 do 13. 6. 2016 byla nadále hodnocena dle platných právních norem horní hranicí procentního rozmezí 45% opět velmi vstřícně. Od 14. 6. 2016 PK neshledala v objektivním psychiatrickém nálezu závažné zhoršení stavu, a tedy neshledala důvod k navýšení již tak vstřícně hodnocené horní hranice procentního rozmezí o dalších 10%.

Dále pak posudková komise uvedla k námitkám:

Posuzovaná byla k jednání zvána. Při jednání byla vyšetřena odborným lékařem v oboru psychiatrie. Ohledně námitek k uznání zpětně a navýšení invalidity viz výše.

PK MPSV nezpochybňuje vrozenou úroveň intelektových schopností ani charakter osobnosti. Při uvedených diagnózách a dokumentování zdravotního stavu výše hodnotí dle posudkových kritérií v daných obdobích schopnost vykonávat pracovní činnost.

Byla prostudována doložená dokumentace, z níž vyplývá, že si posuzovaná opakovaně žádala o přiznání ZPS nebo invalidního důchodu, dostavovala se k jednání s manželem, věděla, o co si žádá, a že se v případě nevyhovění odvolá.

Během řízení na OSSZ vyžádána dokumentace od praktického lékaře. Zástupcem doloženy další informace. Dokumentace i doložené skutečnosti prostudovány. PK není kompetentní hodnotit, zda je posuzovaná schopna své nálezy a doklady o zaměstnání doložit.

V posudkovém závěru pak posudková komise uvedla, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je snížený intelekt.

Od 22. 6. 1981 do 30. 9. 1988 - nebyla plně ani částečně invalidní dle § 25 odst. 3 a 4 zákona č. 121/1975 Sb., se současným dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem byla schopna vykonávat dosavadní i stejně kvalifikované zaměstnání bez zvlášť ulehčených pracovních podmínek. Nepovažovala se ani za částečně invalidní dle § 32 odst. 3 zákona č. 121/1975 Sb., jelikož zdravotní stav značně neztěžoval obecné životní podmínky. Od 1. 10. 1988 do 31. 12. 1995 - nebyla invalidní dle § 29 odst. 2, ani částečně invalidní dle ust. § 37, odst. 2, 3 zákona č. 100/1988 Sb. Při současném zdravotním stavu byla schopna vykonávat soustavné zaměstnání bez podstatného poklesu výdělku, v plném pracovním úvazku, bez nebezpečí vážného zhoršení zdravotního stavu výkonem tohoto zaměstnání a zdravotní stav jí značně neztěžoval obecné životní podmínky.

Od 1. 1. 1996 do 19. 9. 2002 nebyla plně invalidní podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění, nebyla ani částečně invalidní dle § 44 odst. 1 a 2 uvedeného zákona. Pokles schopnosti výdělečné činnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nedosahoval hodnoty ani 33%, rovněž se nejednalo o zdravotní postižení odpovídající příloze č. 3 vyhl. č. 284/1995 Sb. v platném znění, umožňující soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek, ani se nejednalo o zdravotní postižení odpovídající příloze č. 4 vyhl. č. 284/1995 Sb. v platném znění značně ztěžující obecné životní podmínky. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav odpovídal postižení uvedenému v kapitole V., položce 6, písm. a) přílohy č. 2 vyhl. č. 284/1995 Sb., v platném znění, s poklesem schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 15%.

Od 20. 9. 2002 do 31. 12. 2009 - byla částečně invalidní dle § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění do 31. 12. 2009. Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 33%.

Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav odpovídal postižení uvedenému v kapitole V., položce 6, písm. a) přílohy č. 2 vyhl. č. 284/1995 Sb., v platném znění, s poklesem schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 40%.

Od 1. 1. 2010 k datu vydání napadeného rozhodnutí byla nadále invalidní dle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění, ve znění pozdějších předpisů. Jde nadále o invaliditu I. stupně dle § 39 odst. 2 písm. a) citovaného zákona. Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její pracovní schopnost o 45%.

Horní hranicí 45% (v daném procentním rozmezí 30-45%) je zohledněn i dlouhodobý stav uchazeče o zaměstnání a neschopnost využít dosažené vzdělání.

Pro stanovení vyššího poklesu pracovní schopnosti nebyly nalezeny objektivní důvody.

Zdravotní stav posuzované k datu vydání napadeného rozhodnutí ze dne 4. 1. 2017 odpovídal I. stupni invalidity.

Krajský soud v Brně poté, kdy ve věci byl vypracován posudek PK MPSV ČR ve věci nařídil jednání na den 3. 1. 2018.

U tohoto jednání zástupce žalobkyně uvedl, že z informací, které má, je přesvědčen o tom, že v případě žalobkyně se jedná o vrozenou poruchu a myslí si, že právě z tohoto důvodu by mělo být posuzováno, zda zdravotní stav žalobkyně v důsledku vrozené poruchy byl od jejích 18 let stále stejný nebo se zhoršoval. Má za to, že její vrozená porucha v podstatě vyplývá i z rozsudků týkajících se odnětí jejích dětí z její péče, neboť z nich bylo prokázáno, že nebyla schopna o děti pečovat, ale že si ani neuvědomovala a nevěděla, jak má péče o děti vypadat. Myslí si, že i toto může být důkazem toho, že nebyla vůbec schopna chápat péči o dítě, přestože o tom byla sociálními pracovníci poučována. Ví, že o zdravotním stavu žalobkyně z mládí je minimum lékařských odborných zpráv, a to právě s ohledem na to, v jakém sociálním prostředí vyrůstala, což popisuje podrobně v žalobě. Proto navrhoval, aby soud nechal ve věci vypracovat odborný znalecký posudek znalců z oboru psychiatrie a klinické psychologie a položil jim k zodpovězení otázky, které uvedl již v žalobě.

Na základě vypracovaného znaleckého posudku by pak měl soud zhodnotit, zda u žalobkyně se jedná o invaliditu z mládí, a zda se na ni vztahovala či nevztahovala povinnost na odpracování zákonem stanovené doby pojištění, resp. doložení potřebné doby pojištění.

S posudkem PK MPV ze dne 20. 7. 2017 zástupce nesouhlasil a to proto, že tento posudek v podstatě rekapituluje řadu posudků o zdravotním stavu žalobkyně, které byly v průběhu let vypracovány, ale neodpovídá dle zástupce na zásadní otázku a to, zda v případě žalobkyně se jednalo o vrozenou psychickou poruchu, která by ji opravňovala k tomu, že nebyla schopna dokládat dobu pojištění, kterou stanovuje zákon pro to, aby mohl být v případě špatného zdravotního stavu přiznán invalidní důchod.

Zástupkyně žalované u tohoto soudního jednání uvedla, že proti posudku PK MPSV ČR ze dne 20. 7. 2017 žádné výhrady nemá, neboť posudková komise jednala ve správném složení, poukazovala pak zvláště na to, že členem posudkové komise byl mimo jiné i lékař psychiatr, a že posudková komise se velmi podrobně zabývala nejenom vývojem zdravotního stavu žalobkyně, ale i vývojem poklesu její pracovní schopnosti. Z podkladů založených v dávkovém spise vyplývá mimo jiné to, že v 80. letech žalobkyně byla zaměstnána, a to v podstatě až do roku 1989. Nesouhlasila s tím, aby byl ve věci vypracován znalecký posudek, neboť ze zákona vyplývá, že k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti je příslušná PK MPSV ČR. Z posudku PK MPSV je evidentní, že teprve v roce 2002 došlo k poklesu pracovní schopnosti u žalobkyně v takové míře, že byla uznána částečně invalidní, IQ bylo stanoveno 57. Z posudku však vyplývá, že jiná situace byla v roce 1991, kdy se žalobkyně podrobila psychiatrickému vyšetření u MUDr. D. J., a z této lékařské zprávy plyne závěr, že je u posuzované jen lehce snížený intelekt – slaboduchost, jednalo se o osobu psychicky orientovanou, nic psychotického ani neurotického nebylo zjištěno, pouze nižší intelekt. Je zcela evidentní, že posudková komise se tedy vývojem zdravotního stavu a vývojem pracovní schopnosti žalobkyně řádně zabývala. Z posudku PK MPSV pak vyplývá, že pokud jde o posouzení zdravotního stavu žalobkyně v roce 2002, kdy byla posouzena jako částečně invalidní, jedná se o posouzení velmi vstřícné a stejně tak to posudková komise uvádí i v roce 2010. Proto, že posudková komise se podrobně zabývala vývojem zdravotního stavu žalobkyně a tedy vývojem invalidity, bylo by zcela nadbytečné v této věci vypracovávat znalecký posudek. Z posudku PK MPSV vyplývá, že zdravotní stav žalobkyně byl posuzován pro ni velmi vstřícně, žalobkyně bohužel nesplnila potřebnou dobu pojištění, takže jí invalidní důchod nemohl být od roku 2002 přiznán.

Posouzení věci krajským soudem.

Žaloba není důvodná.

Podle § 38 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění pojištěnec má nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let a stal se:

- a) invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popř. byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku, nebo
- b) invalidním následkem pracovního úrazu.

Podle § 39 odst. 1 uvedeného zákona pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35%.

Podle odst. 2 § 39 jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla:

- a) nejméně o 35%, avšak nejvíce o 49%, jedná se o invaliditu I. stupně,
- b) nejméně o 50%, avšak nejvíce o 69%, jedná se o invaliditu II. stupně,
- c) nejméně o 7%, jedná se o invaliditu III. stupně.

Podle § 40 odst. 1 písm. f) zákona o důchodovém pojištění potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod činí u pojištěnce ve věku nad 28 let 5 roků.

Podle § 40 odst. 2 zdp potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod se zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních 10 roků před vznikem invalidity. U pojištěnce staršího 38 let se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období 10 roků dokončeném po vzniku invalidity; u pojištěnce mladšího 24 let činí přitom potřebná doba pojištění 2 roky.

Podle § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění na invalidní důchod pro invaliditu III. stupně má nárok též osoba, která dosáhla aspoň 18 let věku, má trvalý pobyt na území České republiky a je invalidní pro invaliditu III. stupně, jestliže tato invalidita vznikla před dosažením 18 let věku a tato osoba nebyla účastna pojištění po potřebnou dobu (§ 40). Za invaliditu III. stupně se pro účely věty první považuje též takové omezení tělesných, smyslových nebo duševních schopností, které má za následek neschopnost soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění. Při posuzování invalidity pro účely nároku na invalidní důchod pro invaliditu III. stupně podle věty první se neprovádí srovnání se stavem, který byl u osoby uvedené ve větě první před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (§ 39 odst. 3 věta druhá).

Na tomto místě soud uvádí, že zástupce žalobkyně zpochybňoval posudek PK MPSV ČR, pracoviště v Brně ze dne 20. 7. 2017, dle něhož se stala žalobkyně invalidní až od data 20. 9. 2002. Poukazoval na to, že se u ní jedná o vrozenou poruchu intelektu, tedy že s uvedeným zdravotním stavem se narodila, a v jejím případě by na ni mělo být pohlíženo jako na osobu, u níž invalidita III. stupně vznikla před dosažením 18 let věku a není proto potřeba ani, aby byla účastna pojištění po dobu potřebnou uvedenou v § 40 zákona o důchodovém pojištění.

S tímto názorem však soud nesouhlasí a má za to, že ve věci skutečně není třeba provádět další dokazování týkající se zjišťování zdravotního stavu žalobkyně. Je to proto, že soud ve věci v rámci dokazování v průběhu soudního řízení nechal vypracovat posudek PK MPSV ČR, pracoviště v Brně, kdy soud tento posudek pokládá za posudek celistvý, úplný a přesvědčivý, posudek, kdy posudková komise se v něm objektivně zabývala vývojem

onemocnění žalobkyně a v důsledku toho pak také změnou pracovní schopnosti, když bylo prokázáno, z odborných lékařských nálezů, které jsou v posudku citovány, ale i z jiných listinných podkladů (např. rozsudky Okresního soudu v Olomouci týkající se odnětí dětí), že zdravotní stav žalobkyně se vyvíjel, nebyl od 18. roku jejího věku (nebo i předtím) stále stejný a pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti u žalobkyně nebyl do září roku 2002 takový, aby její zdravotní stav odpovídal nějakému stupni invalidity. Posudková komise dle názoru soudu své závěry náležitě odůvodnila.

To, že žalobkyně byla schopna výkonu výdělečné činnosti, vyplývá např. i z osobního listu důchodového pojištění zpracovaného dne 18. 8. 2016, z něhož vyplývá, že žalobkyně byla od 18-ti let svého věku zaměstnána až do roku 1989, jak na tuto skutečnost poukazovala i zástupkyně žalované.

Soud zde tedy shrnuje, že má za to, že zdravotní stav žalobkyně, tedy vývoj jejího zdravotního stavu byl náležitě posouzen a zhodnocen v posudku PK MPSV ČR z 20. 7. 2017 a další dokazování soud pokládá také za nadbytečné, neboť bylo dle názoru soudu zcela najisto postaveno, že na žalobkyni se nemůže vztahovat ust. § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, tedy že by u ní vznikla invalidita III. stupně z mládí, a že by v jejím případě tedy nebylo potřeba prokazovat účast na pojištění po dobu potřebnou uvedenou v § 40 zákona o důchodovém pojištění.

Soud tedy vzal, že bylo zcela najisto postaveno, že v případě žalobkyně invalidita vznikla až od 20. 9. 2002, a že žalobkyně nesplnila potřebnou dobu pojištění, neboť z ust. § 38 zákona o důchodovém pojištění vyplývá, že musí být splněny současně obě podmínky stanovené v písm. a) i písm. b) tohoto zákonného ustanovení, tedy že zdravotní stav musí odpovídat invaliditě, ale že musí být také stanovena potřebná doba pojištění uvedená v § 40 zákona o důchodovém pojištění.

Jak vyplývá z připojeného dávkového spisu a tuto skutečnost nerozporuje ani zástupce žalobkyně, potřebnou dobu pojištění žalobkyně nesplnila, a tak jí proto nemohla být přiznána výplata invalidního důchodu od 20. 9. 2002, kdy se stala invalidní, a to právě proto, že nesplnila druhou podmínku, tj. potřebnou dobu pojištění.

Soud tedy uzavírá, že skutkový stav vzal za najisto postavený, a to posudkem PK MPSV ČR z 20. 7. 2017 a výpisem z osobního listu důchodového pojištění týkající se dob pojištění, které byly u žalobkyně zjištěny.

Proto soud žalobu jako nedůvodnou dle § 78 odst. 7 soudního řádu správního (dále jen „s.ř.s.“) zamítl.

Pokud jde o náklady řízení, rozhodnutí se opírá o ust. § 60 odst. 1, 2 s.ř.s.

Žalobkyně ve věci neměla úspěch, náklady řízení jí proto nebyly přiznány, pokud jde o žalovanou, ta nemá právo na náhradu nákladů řízení ze zákona.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení

o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 3. ledna 2018

JUDr. Jana Kubenová, v. r.
samosoudkyně